

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเหล่าดู่

บ้านเหล่าดู่ ต.หนองยวง อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน เป็นชุมชนต้นแบบกลุ่มออมทรัพย์ที่พัฒนาเป็นธนาคารชุมชน เป็นฐานรากพัฒนาเศรษฐกิจพึ่งตนเองของชาวบ้านอย่างมั่นคง โดยไม่ต้องพึ่งเงินภายนอก

บ้านเหล่าดู่ หมู่ 1 ต.หนองยวง อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน ส่วนมากมีเชื้อสายไทยอง มี 830 คน 275 ครัวเรือน พวกเขาพร้อมกันตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นปี 2529 จากการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน ใช้ชื่อว่า “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเหล่าดู่” เริ่มกำหนดให้สมาชิกออมเงินรายเดือน ตั้งแต่ 5-100 บาท มีสมาชิกเริ่มแรก 142 คน เงินออมรวมกันเดือนแรก 1,274 บาท ต่อมาขยายวงเงินออมเป็นคนละ 10-200 บาทต่อเดือน

นายเศก จันท์แลง ประธานกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ กล่าวว่าเมื่อมีเงินมากขึ้นจึงให้สมาชิกกู้ยืมเงินไปหมุนเวียนดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาทต่อเดือน กู้ได้ไม่เกิน 2 เท่าของเงินออมที่ตนมีอยู่ในส่วนของจัดสรรผลกำไร และจัดสรรผลกำไรแต่ละปีเข้ากองทุน 10% ปันผลให้สมาชิกคนละ 7% กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน 3% กองทุนการศึกษา/สวัสดิการกรรมการ 6% คืนให้สมาชิกที่เสียดอกเบี้ย 4% ค่าบริหารจัดการ/ตอบแทนกรรมการ 20 % ที่เหลือเป็นทุนสำรอง โดยปลายปี 2544 มีสมาชิก 492 ราย เงินออมรวม 2.5 ล้านบาท หนุนช่วยร้านค้าชุมชน-ธนาคารข้าว-กลุ่มสตรี “สัจจะก่อให้เกิดทุน ช่วยเกื้อหนุนทุนทำกิน” เมื่อกลุ่มออมทรัพย์การผลิตบ้านเหล่าดู่เติบโตขึ้น ได้มีบทบาทหนุนช่วยกลุ่มต่างๆในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่มสตรี ธนาคารข้าว ฯลฯ

นางศรีวรรณ จันทราทิพย์ เลขานุการกลุ่มออมทรัพย์ฯ เล่าว่าปี 2535 หลังจากที่ศูนย์สาธิตการตลาดที่จัดตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี 2527 ขาดสภาพคล่องทางการเงิน คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ จึงมีมติให้นำเงินไปถือหุ้นเพื่อช่วยพยุงกิจการศูนย์สาธิตฯ 70,000 บาท ทำให้กิจการดีขึ้นเป็นลำดับ มีสมาชิกเพิ่มขึ้น

เป็น 294 ราย มีกองทุนประมาณ 160,000 บาท มียอดขายสิ้นปี 2553 ราว 1,031,953 บาท กำไรราว 57,000 บาท

ปี 2538 กลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้เข้าไปช่วยจัดตั้ง “ยู้งฉาง ธนาคารข้าว บ้านเหล่าตู” จนปัจจุบันมีข้าวเปลือกสำรองทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียวประมาณ 3,530 กิโลกรัม เงินสำรอง 60,000 บาทเศษ โดยจะเปิดให้ชาวบ้านยืมข้าวในช่วงฤดูทำนา ซึ่งปี 2553 ที่ผ่านมามีสมาชิกกู้ยืมข้าว 25 ราย และยังแจกข้าวให้คนที่ด้อยโอกาสในชุมชนมีข้าวกิน 10 รายรวม 200 กิโลกรัม

การพัฒนา “กลุ่มพัฒนาสตรี” ซึ่งจัดตั้งในปี 2537 ส่งเสริมให้แม่บ้านมีอาชีพเสริม เช่น อบรมทำกล้วย แปรรูปกล้วย ทำน้ำผลไม้ ผลิตข้าวกลิ้ง โดยนำเงินจากกลุ่มออมทรัพย์ฯ ให้กลุ่มสตรีกู้ยืมประมาณ 100,000 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก 228 ราย ทุนหมุนเวียนประมาณ 110,000 บาท

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มต่างๆ ในชุมชนเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ฯ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กองทุนผู้ใช้น้ำประปา กองทุนพัฒนาบ้านเหล่าตู กองทุนช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในยามยาก โดยกลุ่มต่างๆ เหล่านี้จะนำเงินจากกองทุนของตนมาฝากรายเดือน และหากต้องการกู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนจากกลุ่มออมทรัพย์ฯ ก็ทำได้ โดยต้องมีโครงการมาเสนอ มีคณะกรรมการของกองทุนนั้นๆ เป็นผู้กู้และค้ำประกัน

หลังจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเหล่าตูดำเนินมาได้ 15 ปี ในปี 2544 สมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 492 ราย เงินออมรวมกันประมาณ 2.5 ล้านบาท กำไรสะสมเกือบ 900,000 บาท คณะกรรมการ จึงมีมติให้นำผลกำไรร้อยละ 8 ในแต่ละปีมาจัดเป็นสวัสดิการสมาชิก

คณะกรรมการและสมาชิกตกลงกันจัดตั้ง “กองทุนช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในยามยาก” โดยนำผลกำไรจากกลุ่มออมทรัพย์ 8% ตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา มาเป็นกองทุนฯ และเริ่มจัดสวัสดิการให้สมาชิกตั้งแต่มกราคม 2546 เป็นต้นมา

1. สมาชิกหรือคนในครอบครัว ประสบอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล มีสิทธิกู้เงินกองทุนนี้ได้ไม่เกิน 3,000 บาท โดยไม่มีดอกเบี้ยและให้ชำระคืนกองทุนภายใน 3 เดือน

2. สมาชิกประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย ต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล กองทุนจะช่วยคืนละ 100 บาท แต่ไม่เกิน 4 คืน ภายใน 1 ปี จะจ่ายให้สมาชิกที่เจ็บป่วยไม่เกิน 3 ครั้ง สมาชิกที่คลอดบุตรจะได้รับเงินขวัญถุง 500 บาท

3. สมาชิกคนใดถึงแก่กรรม หากมีหนี้สินกับกลุ่มออมทรัพย์ฯ กองทุนจะช่วยชำระหนี้ให้ 3,000 บาท และถ้าหากไม่มีหนี้สิน จะช่วยทำบุญ 3,000 บาท 4. กองทุนจะจ่ายเป็นทุนการศึกษาประจำทุกปีสำหรับสมาชิกที่เป็นเด็กอายุตั้งแต่ 5-15 ปี 12 ทุนๆ ละ 300 บาท อายุตั้งแต่ 16 ปี จนถึงศึกษาถึงชั้นปริญญาตรี 5 ทุนๆ ละ 400 บาท จะแจกทุนโดยจับฉลากและจ่ายเป็นทุนการศึกษาให้บุตรหลานหรือสมาชิกที่กำลังเรียนอยู่ ตั้งแต่ชั้นมัธยมขึ้นไปที่ตั้งใจเรียนแต่ยากจนและกำพร้าอีก 2 ทุนๆ ละ 500 บาท

ในปี 2553 ที่ผ่านมามี กองทุนช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในยามยาก ได้จัดสรรเงินจากกลุ่มออมทรัพย์ฯ รวมดอกเบี้ย และยอดเงินคงเหลือ 68,887 บาท ช่วยด้านทุนการศึกษา 27 ราย ชำระหนี้ให้สมาชิกที่เสียชีวิต 1 ราย ช่วยทำบุญให้สมาชิกที่เสียชีวิต 3 ราย ช่วยสมาชิกที่รักษาตัวในโรงพยาบาล 78 ราย รวมเป็นเงิน 51,800 บาท และยังมีเงินกองทุนฯ ที่สำรองเอาไว้อีกรวม 117,087 บาท

ยกระดับเป็นธนาคารออมทรัพย์ ไม่รับเงินคนรวย มกราคม 2550 กลุ่มออมทรัพย์ฯ ดำเนินการมาครบ 20 ปี ยกระดับเป็น “ธนาคารออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเหล่าคู่” จากการสนับสนุนของธนาคารออมสิน สาขาอ.ป่าซาง จ.ลำพูน และกรมการพัฒนาชุมชน ทำหน้าที่รับฝากเงินและปล่อยให้สมาชิกกู้เหมือนธนาคารพาณิชย์ทั่วไป มีสมาชิกทั้งในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้านมาฝากเงินเพิ่มมากขึ้น โดยธนาคารออมทรัพย์ฯ บ้านเหล่าคู่ เปิดรับเงินฝากประจำ ให้ดอกเบี้ยยร้อยละ 5 บาทต่อปี ฝากเผื่อเรียกให้ดอกเบี้ยยร้อยละ 1 บาทต่อปี สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ที่ให้ดอกเบี้ยยร้อยละ 75 สตางค์

ปัจจุบันธนาคารออมทรัพย์ฯ เปิดทำการทุกวันที่ 29 และวันที่ 1 ของแต่ละเดือน เพื่อให้สมาชิกฝากเงินออม-กั๊ยม-ชำระเงิน และเปิดรับฝากเงินทั้งฝากประจำและเผื่อเรียกทุกๆ วันศุกร์ เสก จันทร แลง ประธานธนาคารออมทรัพย์บ้านเหล่าคู่ ระบุว่าธนาคารมีบริการเงินกู้หลายประเภทได้แก่

การกู้เงินพิเศษ คือกู้ไปค้าขายได้ตั้งแต่ 20,000-200,000 บาท ระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน ดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันและอยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ กู้เพื่อชำระหนี้ ซึ่งผู้กู้ต้องแสดงใบแจ้งหนี้หรือสัญญาการกู้เงินจากสถาบันการเงินที่เป็นหนี้ ระยะเวลาไม่เกิน 1 เดือน หากกู้ไม่เกิน 10 วันคิดดอกเบี้ยร้อยละ 50 สตางค์ กู้เกิน 10 วันแต่ไม่เกิน 1 เดือนดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท กู้เพื่อรักษาพยาบาล ซึ่งกู้ได้ตั้งแต่ 1,000-10,000 บาท ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี กู้เกิน 1 เดือนขึ้นไปคิดดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท

กู้เพื่อวิสาหกิจชุมชน จะต้องมีการนำเสนอคณะกรรมการ มีคณะกรรมการวิสาหกิจนั้นๆ เป็นผู้กู้และค้ำประกัน วงเงินให้กู้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการธนาคารออมทรัพย์ ดอกเบี้ยร้อยละ 8 บาทต่อปี การซื้อสิ่งของด้วยเงินเชื่อ ซื้อปุ๋ยด้วยเงินเชื่อได้ไม่เกิน 10 ถุง ซื้อสารเร่งดอกกล้วยไม้ไม่เกิน 2 ถัง ชำระคืนตามระยะเวลาของอายุพืชแต่ละชนิดที่สมาชิกได้ลงทุนไป พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1.2 %

ตุลาคม 2554 ธนาคารออมทรัพย์ฯ บ้านเหล่าคู่มีสมาชิกทั้งหมด 790 ราย ทุนหมุนเวียนประมาณ 10,800,000 บาท ผลกำไรปี 2553 จำนวน 735,175 บาท ผลกำไรได้นำมาจัดสรรเป็นเงินปันผลสมาชิก 7% ของเงินออม รวม 354,915 บาท สมทบเข้ากองทุนช่วยเหลือเพื่อนสมาชิก 8% จำนวน 58,814 บาท สมทบกองทุนการศึกษาและสวัสดิการกรรมการ 6% จำนวน 44,110 บาท สมทบเข้ากองทุนพัฒนาหมู่บ้าน 3% จำนวน 22,055 บาท ซึ่งที่ผ่านมามีได้นำเงินไปซ่อมแซมสาธารณประโยชน์ต่างๆ เช่น อุดหนุนกีฬาเยาวชน การอบรมต้านยาเสพติด งานวัฒนธรรมประเพณีในชุมชน